

การออกแบบเครื่องเรือนจากเส้นพลาสติก โดยการประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมจักสานพื้นบ้านอีสาน

Design Furniture from Plastic Strips by Applying Isan Handicraft Patterns

วันที่รับบทความ: 28 มิถุนายน 2567

ประทักษ์ คุณทอง ¹

วันที่แก้ไขบทความ: 17 กันยายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ: 25 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

การออกแบบเครื่องเรือนจากเส้นพลาสติก โดยการประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมจักสานพื้นบ้านอีสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน เพื่อออกแบบเครื่องเรือนจากเส้นพลาสติก โดยประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน และเพื่อประเมินความพึงพอใจจากการประยุกต์ใช้ลวดลายที่เหมาะสมในการออกแบบเครื่องเรือน พื้นที่ในการศึกษา ลวดลายหัตถกรรมจักสาน คือ กลุ่มหัตถกรรมจักสานบ้านนาสะเมย์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร กลุ่มจักสานบ้านหนองซอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มจักสานเส้นพลาสติก ตำบลบึงใหม่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมายด้านการออกแบบเครื่องเรือน ประกอบด้วย นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ 3 ท่าน ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง คือ ลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้าน จำนวน 9 ลวดลาย และรูปแบบเครื่องเรือนได้รับการออกแบบจำนวน 6 รูปแบบ พบว่า ลวดลายที่เหมาะสมในการนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนจากค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ลายดาวล้อมเดือน $\bar{X}=4.45$ ลายหมากกระจับ $\bar{X}=4.39$ และลายสามพัฒนา $\bar{X}=4.32$ การออกแบบเครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ลวดลายที่เหมาะสม ผลประเมินตามกรอบการวิจัย 4 ด้าน คือ ประโยชน์ใช้สอย โครงสร้างและความแข็งแรง รูปร่าง รูปทรง และลักษณะเฉพาะถิ่น มีค่าระดับความเหมาะสมมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X}=4.53$ และผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจจากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน ประเมิน 4 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ใช้สอย $\bar{X}=4.48$ ด้านโครงสร้างและความแข็งแรง $\bar{X}=4.46$ ด้านรูปร่าง และรูปทรง $\bar{X}=4.40$ ด้านลักษณะเฉพาะถิ่น $\bar{X}=4.45$

คำสำคัญ: การออกแบบเครื่องเรือน เส้นพลาสติก ลวดลายจักสาน หัตถกรรมจักสานพื้นบ้าน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
e-mail: pratak.k@365.sskru.ac.th

Design Furniture from Plastic Strips by Applying Isan Handicraft Patterns

Received: June 28, 2024

Pratak Koonthong ¹

Revised: September 17, 2024

Accepted: September 25, 2024

Abstract

The design of furniture from plastic strips by applying the Isan local weaving patterns aims to study the Isan local weaving patterns to design furniture from plastic threads by applying the Isan local weaving patterns and to assess the satisfaction from applying appropriate patterns in furniture design. The areas to study the weaving patterns are the Ban Na Samai weaving group, Mueang District, Yasothon Province, the Ban Nong Khon weaving group, Mueang District, Ubon Ratchathani Province, and the plastic thread weaving group, Bung Mai Subdistrict, Warin Chamrap District, Ubon Ratchathani Province. The target groups for furniture design consist of 3 academics and product design experts. The population and sample groups are nine local weaving patterns and six furniture designs. It was found that the most appropriate patterns to apply in furniture design, from the highest average value, are the Daw Lom Duan pattern ($\bar{X}=4.45$), the Mak Krajab pattern ($\bar{X}=4.39$), and the Sam Phatthana pattern ($\bar{X}=4.32$). The evaluation results of furniture design are based on the application of appropriate patterns according to the research framework, which are four aspects: utility, structure and strength, shape and form, and local characteristics. The most appropriate level is Model 3 with a total mean of $\bar{X}=4.53$, and the satisfaction analysis results from the population and sample of 100 people, evaluating four aspects showed that: utility aspect $\bar{X}=4.48$, structure and strength aspect $\bar{X}=4.46$, shape and form aspect $\bar{X}=4.40$, and local characteristics aspect $\bar{X}=4.45$.

Keywords: Furniture Design, Plastic Strips, Basketry Pattern, Local Basketry Handicraft

¹ Lecturer, Program of Art and Design, Faculty of Humanities and Social Sciences, Sisaket Rajabhat University.
e-mail: pratak.k@365.sskru.ac.th

บทนำ

หัตถกรรมไทยมีความผูกพันกับวิถีชีวิตของชาวชนบทมานาน เนื่องจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติตามสภาพภูมิศาสตร์ และการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีอยู่มาก ทำให้เกิดการสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำขึ้นจากวัสดุพื้นบ้านที่สามารถผลิตขึ้นใช้เองเป็นส่วนมากโดยแรงงานในครอบครัวเป็นหลักสืบทอดมาเป็นเวลายาวนาน ดังนั้นเครื่องจักสานจึงเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ที่สนองความต้องการในชีวิตประจำวันอย่างแพร่หลาย อาทิ ผลิตเพื่อใช้สอยในครอบครัว เช่น การทอผ้า การทำภาชนะจากเครื่องปั้นดินเผา การทำจักสานต่าง ๆ ไว้ใช้ภายในบ้าน เป็นต้น (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2539, หน้า 62)

ลวดลายในการจักสานเพื่อขึ้นรูปทรงของเครื่องจักสานนั้นเป็นวิธีที่มีแบบแผนและมีระเบียบอย่างหนึ่ง เพื่อการสร้างโครงสร้างของเครื่องจักสานให้เกิดการเชื่อมต่อซ้ำ ๆ กันไป โดยใช้ลักษณะการขัดกันของเส้นตอกหรือวัสดุอื่นที่ใช้จักสานได้ เพื่อให้เกิดแรงยึดเหนี่ยวระหว่างกัน จนเป็นผืนแผ่นเพื่อเป็นผนังของโครงสร้างเครื่องจักสานตามต้องการ งานหัตถกรรมจึงคงความสำคัญในการแสดงออกถึงศิลปะที่แฝงไว้ด้วยวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม และประเพณีของท้องถิ่น หัตถกรรม แต่ละประเภทมีหน้าที่ใช้สอยแตกต่างกันไป เช่น หัตถกรรมเครื่องจักสาน ที่สามารถใช้เป็นบรรจุภัณฑ์สำหรับการบริโภค ภาชนะเครื่องเรือน การดักจับสัตว์ หรือความเชื่อ ประเพณี ศาสนา (ศักดิ์ชาย ลิกขา, 2552, หน้า 15)

เส้นพลาสติก หรือที่เรียกว่า สายรัดพลาสติก มีบทบาทมากขึ้นในการนำมาใช้แทนการจักสานแทนไม้ไผ่และวัสดุดิบต่าง ๆ ที่ได้จากธรรมชาติ เส้นพลาสติกจากเดิม เป็นเพียงสายรัดกล่องบรรจุสินค้า ด้วยมีสีสันสดใส มีคุณสมบัติแข็งแรงทนทาน ในเวลาต่อมาเส้นพลาสติกจึงมีบทบาทมากกว่าเป็นสายรัดกล่องบรรจุสินค้า อย่างเช่นการนำไปใช้ทำเป็นผลิตภัณฑ์ ได้แก่ ตะกร้ากระเป๋าสาน และผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานฝีมือพื้นบ้านประเภทหัตถกรรมจักสานที่เน้นความละเอียดอ่อนในการผลิตชิ้นงาน (ณัฐนรี ขำเอี่ยม, 2557, หน้า 34) เฟอร์นิเจอร์หวาย ปัจจุบันหวายได้ถูกนำมาใช้ในหลายรูปแบบ เพื่อให้ตอบสนองตรงกับความต้องการของคนในสมัยปัจจุบันมากขึ้น แต่หวายแท้ไม่เหมาะกับสภาพอากาศภายนอกบ้านที่ต้องโดนทั้งแดดและฝนอาจทำให้ผุพังเสียหายได้ทำให้อายุการใช้งานสั้นลง ดังนั้นจึงมีผู้ผลิตคิดค้นวัสดุเพื่อใช้แทนคือหวายเทียมที่ผลิตจาก Polyethylene เป็นวัสดุที่ใช้แทนหวายแท้ในการนำมาผลิตเฟอร์นิเจอร์ มีความแข็งแรง ทนทานมีความยืดหยุ่นสูง และที่สำคัญคือทนต่อทุกสภาพอากาศ (ศาสตรา เหล่าอรรค, 2561, หน้า 277) ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องเรือนจากเส้นพลาสติก โดยการประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมจักสานพื้นบ้านอีสานในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสานหลายลวดลายจากกลุ่มผู้ผลิตงานหัตถกรรมจักสาน มาออกแบบและประยุกต์ใช้กับเส้นพลาสติก ที่มีแนวโน้มความต้องการของผลิตภัณฑ์และเครื่องเรือนที่ใช้ภายนอกอาคารที่มีความต้องการเพิ่มมากขึ้น เพื่อแนะแนวทางในการประยุกต์ใช้ร่วมกับศิลปวัฒนธรรมงานจักสาน รวมไปถึงลักษณะเด่นของงานหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านท้องถิ่นอีสาน ให้เป็นที่รู้จักตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลกในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน
2. เพื่อออกแบบเครื่องเรือนจากเส้นพลาสติก โดยประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจจากการประยุกต์ใช้ลวดลายที่เหมาะสมในการออกแบบเครื่องเรือน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ขั้นตอนการศึกษาทดลองหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ กลุ่มผู้ปฏิบัติ (casual information) จำนวน 5 คน ประกอบด้วยประธานชุมชน หัตถกรรมจักสาน บ้านนาสะไมย์ อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร กลุ่มจักสานบ้านหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มจักสานเส้นพลาสติก ตำบลบึงไผ่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ทั้ง 3 กลุ่มที่กล่าวมานี้เป็นกลุ่มจักสานที่รับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการรวมกลุ่มที่มีมาตรฐานจากกระทรวงพาณิชย์จังหวัด และเป็นกลุ่มที่สร้างสรรค์งานหัตถกรรมจักสานที่เป็นที่รู้จักและยอมรับภายในจังหวัดยโสธรและจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มเป้าหมายด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย นักวิชาการ นักออกแบบ และผู้เชี่ยวชาญด้านผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ ทั้งหมด 3 ท่าน

1.2 ขั้นตอนการออกแบบเครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้รู้ (key Informant) จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ผู้เชี่ยวชาญด้านอุตสาหกรรมเชิงพาณิชย์ และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา โดยคำนึงถึงรูปแบบลวดลายเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง และสรุปการแปรผลด้วยการใช้ตาราง

1.3 ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้ที่สนใจ ผู้บริโภค ผู้ซื้อ และผู้จำหน่ายงานผลิตภัณฑ์ ประเมินผลงานการออกแบบผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ จากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ผู้ที่มีส่วนในการใช้ผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์จำนวน 100 คน โดยประเมินใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ประโยชน์ใช้สอย 2) โครงสร้างและความแข็งแรง 3) รูปร่างรูปทรง และ 4) ลักษณะเฉพาะถิ่น

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการนำลวดลายเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบ และพัฒนาเครื่องเรือนแบบประเมินในการสรุปหารูปแบบลวดลายที่เหมาะสมเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนเมื่อได้รูปแบบลวดลายที่เหมาะสมแล้ว จึงทำการประเมินหารูปแบบเครื่องเรือนที่เหมาะสมโดยการสร้างภาพจำลอง โดยมีแนวทางในการออกแบบจำนวน 6 รูปแบบ โดยศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยศึกษาความต้องการใน 4 ด้าน คือ ประโยชน์ใช้สอย โครงสร้างและความแข็งแรง รูปร่างและรูปทรง และลักษณะเฉพาะถิ่น และนำแบบประเมิน ข้อเสนอแนะ มาสรุป และแปรผลด้วยการใช้ตารางสำเร็จรูปที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อน +10% (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยศึกษากรอบแนวคิดของการวิจัยมาสร้างเป็นเครื่องมือ โดยทำการหาคุณภาพของเครื่องมือด้วยการหาดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of item Objective Congruence: IOC) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องคำถามกับนิยามศัพท์และวัตถุประสงค์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งได้ 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 รวบรวมข้อมูลด้านลวดลายหัตถกรรมจักสานพื้นบ้านอีสาน จากการสัมภาษณ์ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการจากผู้ในกลุ่มหัตถกรรมจักสาน และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปหัตถกรรมอีสาน เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาลวดลายที่เหมาะสมตามกรอบที่ได้วางไว้ เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

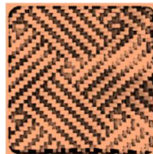
ระยะที่ 2 เป็นการนำข้อมูลด้านลวดลายจากการวิจัยในระยะที่ 1 และระยะที่ 2 มาออกแบบจำลองเครื่องเรือนเพื่อหาความเหมาะสมในด้านต่าง ๆ ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนำไปสู่การผลิตต้นแบบเครื่องเรือน

ระยะที่ 3 ประเมินผลความพึงพอใจจากการประยุกต์ใช้ลวดลายในการออกแบบเครื่องเรือน ซึ่งมุ่งวิเคราะห์ในประเด็นของ 1) ประโยชน์ใช้สอย 2) โครงสร้างความแข็งแรง 3) รูปร่างรูปทรง และ 4) ด้านลักษณะเฉพาะถิ่น

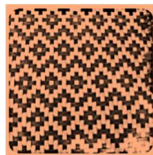
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสอบถาม และการแสดงความคิดเห็นโดยการตอบแบบสอบถามจากผู้มีความรู้ ประสบการณ์ ด้านการออกแบบเครื่องเรือน การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ด้านวัฒนธรรมและภูมิปัญญาอีสาน โดยศึกษาหาแนวทางในการออกแบบเครื่องเรือน ให้ได้เครื่องเรือนตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาในด้านรูปร่างรูปทรง ด้านโครงสร้างและความแข็งแรง ด้านประโยชน์ใช้สอย และด้านลักษณะเฉพาะถิ่น นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน S.D. แล้วนำเสนอในรูปแบบของตาราง และเรียงเรียงโดยแบ่งเป็น 3 ตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน 2) เพื่อออกแบบเครื่องเรือนจากเส้นพลาสติก โดยประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน และ 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจจากการประยุกต์ใช้ลวดลายที่เหมาะสมในการออกแบบเครื่องเรือน

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การหารูปแบบและความเหมาะสมของลวดลายจากหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนอย่างเหมาะสม

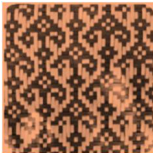
ลวดลาย จากหัตถกรรม จักสานพื้นบ้านอีสาน ประยุกต์กับวัสดุสังเคราะห์						
	1. ลายดาวล้อมเดือน		2. ลายดีกระจาย		3. ลายดีตะแคง	
ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ลวดลายที่คงไว้ซึ่งลักษณะ ของงานหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน	4.49	0.18	3.36	0.27	3.85	0.44
2. มีรูปทรงและโครงสร้างในการ นำไปประยุกต์ที่เหมาะสม	4.13	0.45	3.52	0.31	3.33	0.31

**ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์การหารูปแบบและความเหมาะสมของลวดลายจากหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน
เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนอย่างเหมาะสม (ต่อ)**

ลวดลาย จากหัตถกรรม จักสานพื้นบ้านอีสาน ประยุกต์ใช้กับวัสดุสังเคราะห์						
	1. ลายดาวล้อม เดือน	2. ลายดีกระจาย	3. ลายดีตะแคง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ระดับความคิดเห็น						
3. ความโดดเด่นในการนำลวดลายไป ประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือน	4.22	0.32	3.73	0.37	3.27	0.43
4. มีความประณีตของลวดลาย	4.35	0.23	3.38	0.40	3.70	0.52
รวม	4.45	0.31	3.53	0.42	3.61	0.51

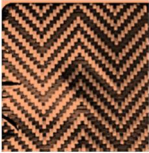
จากตารางที่ 1 ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็น เกี่ยวกับการหารูปแบบและความเหมาะสมของ
ลวดลายจากหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือน โดยการประเมิน
ในทั้ง 4 ด้าน คือ ลักษณะเฉพาะถิ่น รูปทรงและโครงสร้าง ความโดดเด่น และความประณีตของลวดลาย
โดยมีความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีระดับความเหมาะสม ดังนี้ ลายดาวล้อมเดือน ($\bar{X}$ =4.45)
ลายดีกระจาย ($\bar{X}$ =3.53) และลายดีตะแคง ($\bar{X}$ =3.61)

**ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การหารูปแบบและความเหมาะสมของลวดลายจากหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน
เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนอย่างเหมาะสม**

ลวดลาย จากหัตถกรรม จักสานพื้นบ้านอีสานประยุกต์ใช้กับวัสดุ สังเคราะห์							
	4. ลายหมากกระจับ		5. ลายดีหล่ม		6. ลายดีตะแคง		
	ระดับความคิดเห็น		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$
1. ลวดลายที่คงไว้ซึ่งลักษณะของงาน หัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน	4.35	0.15	3.30	0.20	3.74	0.41	
2. มีรูปทรงและโครงสร้างในการนำไป ประยุกต์ที่เหมาะสม	4.44	0.23	3.35	0.27	3.31	0.27	
3. ความโดดเด่นในการนำลวดลายไป ประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือน	4.38	0.27	3.51	0.31	3.25	0.33	
4. มีความประณีตของลวดลาย	4.41	0.31	3.35	0.32	3.31	0.44	
รวม	4.39	0.29	3.30	0.31	3.35	0.37	

จากตารางที่ 2 ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการหารูปแบบและความเหมาะสมของลวดลายจากหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือน โดยการประเมินในทั้ง 4 ด้าน คือ ลักษณะเฉพาะถิ่น รูปทรงและโครงสร้าง ความโดดเด่น และความประณีตของลวดลาย โดยมีความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีระดับความเหมาะสม ดังนี้ ลายหมากกระจับ ($\bar{X}=4.39$) ลายดี่ตะแบง ($\bar{X}=3.35$) และลายดี่หล่ม ($\bar{X}=3.30$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การหารูปแบบและความเหมาะสมของลวดลายจากหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนอย่างเหมาะสม

ลวดลาย จากหัตถกรรม จักสานพื้นบ้านอีสาน ประยุกต์ใช้กับวัสดุสังเคราะห์						
	7. ลายสามชั้นลง		8. ลายดี่หาง		9. ลายสามพัฒนา	
ระดับความคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ลวดลายที่คงไว้ซึ่งลักษณะ ของงานหัตถกรรมพื้นบ้าน อีสาน	3.34	0.17	3.37	0.23	4.43	0.31
2. มีรูปทรงและโครงสร้างใน การนำไปประยุกต์ที่ เหมาะสม	3.41	0.24	3.38	0.28	4.31	0.28
3. ความโดดเด่นในการนำ ลวดลายไปประยุกต์ใช้ในการ ออกแบบเครื่องเรือน	3.39	0.22	3.41	0.33	4.26	0.33
4. มีความประณีตของลวดลาย	3.40	0.30	3.36	0.32	4.33	0.35
รวม	3.39	0.26	3.34	0.29	4.32	0.31

จากตารางที่ 3 ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการหารูปแบบและความเหมาะสมของลวดลายจากหัตถกรรมพื้นบ้านอีสาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือน โดยการประเมินในทั้ง 4 ด้าน คือ ลักษณะเฉพาะถิ่น รูปทรงและโครงสร้าง ความโดดเด่น และความประณีตของลวดลาย โดยมีความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีระดับความเหมาะสม ดังนี้ ลายสามพัฒนา ($\bar{X}=4.32$) ลายสามชั้นลง ($\bar{X}=3.39$) และลายดี่หาง ($\bar{X}=3.34$)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับแนวทางการนำรูปแบบ ลวดลาย จากหัตถกรรมจักสานพื้นบ้านอีสานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนอย่างเหมาะสม

ลักษณะรูปแบบที่ประเมิน						
	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
ระดับความคิดเห็น	X	S.D	X	S.D	X	S.D
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย						
รูปแบบมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.21	0.20	4.31	0.27	4.54	0.11
มีการใช้งานได้อย่างคุ้มค่า และหลากหลายหน้าที่	4.22	0.18	4.28	0.31	4.60	0.21
มีความเหมาะสมกับลวดลายมาประยุกต์ใช้	4.32	0.15	4.29	0.19	4.49	0.13
2. ด้านรูปร่าง รูปทรง						
ผลิตภัณฑ์มีความงามเรื่องของรูปร่าง และรูปทรง	4.31	0.13	4.23	0.30	4.47	0.13
โครงสร้างผลิตภัณฑ์ มีความดึงดูด และน่าสนใจ	4.24	0.21	4.27	0.22	4.51	0.22
ใช้วัสดุในการตกแต่งมีความเหมาะสม	4.31	0.16	4.13	0.17	4.47	0.15
3. ด้านลักษณะเฉพาะถิ่น						
มีเอกลักษณ์ลวดลายที่คงไว้ซึ่งความเฉพาะถิ่น	4.34	0.17	4.20	0.21	4.60	0.17
รูปทรงและโครงสร้างถึงลักษณะเฉพาะถิ่น	4.37	0.20	4.35	0.17	4.53	0.13
ลวดลายเหมาะสมกับการประยุกต์ใช้ของวัสดุ	4.28	0.15	4.26	0.19	4.45	0.18
4. ด้านโครงสร้างและความแข็งแรง						
รูปทรงและโครงสร้างมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน	4.33	0.18	4.26	0.32	4.22	0.21
โครงสร้างมีความเหมาะสม แข็งแรงปลอดภัย	4.39	0.12	4.23	0.21	4.31	0.15
ผลิตภัณฑ์มีรูปทรง โครงสร้างง่ายต่อการขนส่ง	4.26	0.15	4.27	0.25	4.35	0.17
รวม	4.36	0.21	4.33	0.22	4.53	0.18

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกี่ยวกับแนวทางการนำรูปแบบ ลวดลาย จากหัตถกรรมจักสานพื้นบ้านอีสานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องเรือนอย่างเหมาะสม

ลักษณะรูปแบบที่ประเมิน						
ระดับความคิดเห็น	รูปแบบที่ 4		รูปแบบที่ 5		รูปแบบที่ 6	
	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D	$\bar{X}$	S.D
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย						
รูปแบบมีความเหมาะสมกับการใช้งาน	4.41	0.21	4.29	0.23	4.33	0.17
มีการใช้งานได้อย่างคุ้มค่า และหลากหลายหน้าที่	4.21	0.17	4.27	0.30	4.31	0.18
มีความเหมาะสมกับลวดลายมาประยุกต์ใช้	4.27	0.15	4.21	0.17	4.34	0.17
2. ด้านรูปร่าง รูปทรง						
ผลิตภัณฑ์มีความงามเรื่องของรูปร่าง และรูปทรง	4.29	0.13	4.21	0.31	4.31	0.15
โครงสร้างผลิตภัณฑ์ มีความดึงดูด และน่าสนใจ	4.25	0.19	4.25	0.21	4.30	0.21
ใช้วัสดุในการตกแต่งมีความเหมาะสม	4.29	0.17	4.27	0.18	4.35	0.16
3. ด้านลักษณะเฉพาะถิ่น						
มีเอกลักษณ์ลวดลายที่คงไว้ซึ่งความเฉพาะถิ่น	4.44	0.17	4.21	0.20	4.31	0.11
รูปทรงและโครงสร้างถึงลักษณะเฉพาะถิ่น	4.47	0.21	4.31	0.18	4.34	0.12
ลวดลายเหมาะสมกับการประยุกต์ใช้ของวัสดุ	4.48	0.15	4.25	0.12	4.31	0.15
4. ด้านโครงสร้างและความแข็งแรง						
รูปทรงและโครงสร้างมีความปลอดภัยต่อผู้ใช้งาน	4.35	0.18	4.27	0.21	4.20	0.20
โครงสร้างมีความเหมาะสม แข็งแรงปลอดภัย	4.49	0.12	4.21	0.17	4.22	0.14
ผลิตภัณฑ์มีรูปทรง โครงสร้างง่ายต่อการขนส่ง	4.45	0.21	4.23	0.14	4.23	0.18
รวม	4.48	0.24	4.31	0.27	4.35	0.16

จากตารางที่ 4 และตารางที่ 5 ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการหารูปแบบ และความเหมาะสมของรูปแบบและโครงสร้างของเครื่องเรือนที่ได้รับการออกแบบ โดยการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือ ประโยชน์ใช้สอย ความแข็งแรง การใช้งาน และความปลอดภัย มีความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มีระดับความเหมาะสม โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 6 ลำดับ คือ รูปแบบที่ 3 (โครงสร้างสแตนเลส แบบกลม รูปทรงตามสรีระ) มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}=4.53$) รูปแบบที่ 4 (โครงสร้างไม้ รูปทรงตามสรีระ) มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}=4.48$) รูปแบบที่ 1 (โครงสร้างสแตนเลสแบบแบน รูปทรงตามสรีระ) มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}=4.36$) รูปแบบที่ 6 (โครงสร้างทึบ ขาไม้ แบบลอย) มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}=4.35$) รูปแบบที่ 2 (โครงสร้างเหล็กทึบ สานหวายทาบ) มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}=4.33$) และรูปแบบที่ 5 (โครงสร้างไม้และเหล็กแบบยกสูง) มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{X}=4.31$)

การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้ลวดลายที่เหมาะสมในการออกแบบ
เครื่องเรือนโดยการประเมินในทั้ง 4 ด้าน คือ ประโยชน์ใช้สอย โครงสร้างและความแข็งแรง รูปร่างรูปทรง
และลักษณะเฉพาะถิ่น มีความคิดเห็นดังนี้

ภาพที่ 1 เครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านท้องถิ่นอีสาน
ที่มา: ผู้วิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่สนใจ ผู้บริโภค ผู้จำหน่าย ผู้ใช้ผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์
จากวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 100 คน โดยประเมินจากการสอบถามแบบ
ออนไลน์ ผลสรุปได้ดังต่อไปนี้ ประชากรทั้งหมด แบ่งเป็น เพศชาย 42 คน หญิง 58 คน

ด้านอายุ พบว่า อายุ 25-35 ปี จำนวน 28 คน อายุ 36-45 ปี จำนวน 36 คน อายุ 46-55 ปี
จำนวน 30 คน อายุมากกว่า 55 ปี จำนวน 6 คน

ด้านรายได้ พบว่า รายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 7 คน รายได้ 5,000-10,000
บาท จำนวน 12 คน รายได้ 10,000-20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 35 คน และรายได้ 10,000-20,000
บาทขึ้นไป จำนวน 46 คน

ด้านการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ และของตกแต่งบ้าน พบว่า 6 เดือน ซื้อมา 1 ครั้ง จำนวน 12 คน
1 ปี ซื้อมา 1 ครั้ง จำนวน 46 คน และ 2 ปี ซื้อมา 1 ครั้ง จำนวน 42 คน

ด้านชื่นชอบในผลิตภัณฑ์ใน Contemporary Style ระดับมากที่สุด จำนวน 14 คน ระดับ
มาก จำนวน 10 คน ระดับปานกลาง จำนวน 42 คน ระดับน้อย จำนวน 16 คน และระดับน้อยที่สุด
จำนวน 20 คน โดยมีการหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานจากกลุ่มประชากร และกลุ่ม
ตัวอย่างทั้งหมด 100 คน โดยได้ผลสรุปดังต่อไปนี้

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ ผู้บริโภค ผู้จำหน่าย ที่มีต่อรูปแบบเครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านท้องถิ่นอีสาน

รายการ	N=100		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านประโยชน์ใช้สอย			
รูปแบบมีความเหมาะสมในการใช้งาน	4.45	0.74	มาก
มีการใช้งานได้อย่างคุ้มค่าและหลากหลายหน้าที่	4.37	0.87	มาก
ความเหมาะสมกับการนำเอาลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสานมาประยุกต์ใช้	4.42	0.84	มาก
รวม	4.48	0.31	มาก

จากตารางที่ 6 ด้านประโยชน์ใช้สอย รูปแบบมีความเหมาะสมในการใช้งาน ($\bar{X}=4.45$) มีการใช้งานได้อย่างคุ้มค่า และหลากหลายหน้าที่ ($\bar{X}=4.37$) ความเหมาะสมกับการนำเอาลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสานมาประยุกต์ใช้ ($\bar{X}=4.42$)

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ ผู้บริโภค ผู้จำหน่าย ที่มีต่อรูปแบบเครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านท้องถิ่นอีสาน ด้านโครงสร้างและความแข็งแรง

รายการ	N=100		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านโครงสร้างและความแข็งแรง			
มีความแข็งแรงและปลอดภัยในการใช้งาน	4.33	0.44	มาก
ใช้วัสดุในการตกแต่งมีความเหมาะสม	4.44	0.37	มาก
มีรูปทรงและโครงสร้างในการประยุกต์ที่เหมาะสม	4.35	0.24	มาก
รวม	4.46	0.33	มาก

จากตารางที่ 7 ด้านโครงสร้างและความแข็งแรง มีความแข็งแรงและปลอดภัยในการใช้งาน ($\bar{X}=4.33$) ใช้วัสดุในการตกแต่งมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.44$) มีรูปทรงและโครงสร้างในการประยุกต์ที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.35$)

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ ผู้บริโภค ผู้จำหน่าย ที่มีต่อรูปแบบเครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ ลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านท้องถิ่นอีสาน ด้านรูปร่าง รูปทรง

รายการ	N=100		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านรูปร่าง รูปทรง			
มีความงามเรื่องของรูปทรง	4.37	0.41	มาก
มีรูปทรงและโครงสร้างในการประยุกต์ที่เหมาะสม	4.32	0.32	มาก
มีลวดลายที่ยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	4.41	0.44	มาก
รวม	4.40	0.38	มาก

จากตารางที่ 8 ด้านรูปร่าง และรูปทรง มีความงามเรื่องของรูปทรง ($\bar{X}=4.37$) มีรูปทรง และโครงสร้างในการประยุกต์ที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.32$) มีลวดลายที่ยังคงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ($\bar{X}=4.41$)

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของกลุ่มผู้ใช้ ผู้บริโภค ผู้จำหน่าย ที่มีต่อรูปแบบเครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ ลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านท้องถิ่นอีสาน ด้านลักษณะเฉพาะถิ่น

รายการ	N=100		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านลักษณะเฉพาะถิ่น			
มีลวดลายที่ยังคงไว้ซึ่งหัตถกรรมท้องถิ่นพื้นบ้านอีสาน	4.43	0.47	มาก
มีความงามเรื่องของลวดลายจักสาน	4.39	0.32	มาก
การประยุกต์ใช้ลวดลายกับเครื่องเรือนมีความเหมาะสม	4.47	0.34	มาก
รวม	4.45	0.35	มาก

จากตารางที่ 9 ด้านลักษณะเฉพาะถิ่น มีลวดลายที่ยังคงไว้ซึ่งหัตถกรรมท้องถิ่นพื้นบ้านอีสาน ($\bar{X}=4.43$) มีความงามเรื่องของลวดลายจักสาน ($\bar{X}=4.39$) การประยุกต์ใช้ลวดลายกับเครื่องเรือนมีความเหมาะสม ($\bar{X}=4.47$)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสานพบว่า รูปแบบที่เกิดขึ้นนั้นมาจากภูมิปัญญาของชาวบ้านภายในท้องถิ่นที่สืบทอดกันมา เป็นการสร้างสรรค์งานหัตถกรรมเพื่อใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน ผลงานเหล่านั้นมีรูปแบบที่สอดคล้องกันกับการใช้งาน และเป็นลักษณะเฉพาะของ

เครื่องจักสานแต่ละชนิด ผลงานที่เกิดขึ้นจากการสั่งสมประสบการณ์ ทั้งในรูปแบบการใช้งานที่ทำให้เกิดลวดลายอันสวยงาม และเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ สอดคล้องกับ วิบูลย์ ลีสุวรรณ (2544, หน้า 129-136) แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์หัตถกรรมท้องถิ่น ด้านความงาม และด้านลักษณะเฉพาะถิ่น

การออกแบบเครื่องเรือนจากการประยุกต์ใช้ลวดลายจากหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน ยังคงไว้ซึ่งด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านวัสดุ สอดคล้องกับ มงคล สมบูรณ์ธนรัชต์ (2565, หน้า 1-2) ที่อธิบายว่า ปัจจุบันการขยายตัวของประชากรในตัวเมืองเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากเศรษฐกิจมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องทำให้มีความต้องการที่อยู่อาศัยในเมืองเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่จะเป็นที่อยู่ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง เช่น ทาวน์โฮม คอนโดมิเนียม ส่งผลให้มีความต้องการเฟอร์นิเจอร์ที่มีการใช้งานพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อมาตกแต่งที่อยู่อาศัยที่มีขนาดจำกัด และกลุ่มที่มีความต้องการตกแต่งที่อยู่อาศัยของตนเอง และกลุ่มเจ้าของโครงการที่พักอาศัยที่ต้องการนำเฟอร์นิเจอร์ไปตกแต่ง เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับโครงการ และการออกแบบและพัฒนาเครื่องเรือนในครั้งนี้อาจสอดคล้องกับกรอบแนวคิดของ อุดมศักดิ์ สาริบุตร (2550, หน้า 18) ด้านการออกแบบเฟอร์นิเจอร์ คือ ด้านหน้าที่ใช้สอย ด้านความงาม ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ออกแบบพัฒนาเครื่องเรือน เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้งานได้จริงกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นวิสาหกิจชุมชนที่สามารถต่อยอดจากวัสดุที่ทางกลุ่มนั้นมีองค์ความรู้ในการสาน เพื่อให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่แปลกใหม่สอดคล้องกับตามความต้องการของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์อย่างมีความร่วมสมัย และเพื่อการรวมกลุ่มในการสร้างสรรค์พัฒนาอาชีพที่สามารถเกิดความยั่งยืนในชุมชนได้ในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การออกแบบเครื่องเรือน และผลิตภัณฑ์จากเส้นพลาสติก มีแนวโน้มและมีความต้องการที่สูงขึ้น จึงควรคำนึงถึงการออกแบบให้สามารถใช้งานทั้งภายในและภายนอกอาคาร
2. เส้นพลาสติกมีคุณสมบัติไม่ดูดซับความชื้น ไม่เกิดเชื้อรา และสามารถนำมารีไซเคิลได้ มีสีสันทัดการใช้งาน จึงสามารถพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ หรือของตกแต่งบ้านภายนอกอาคารชนิดอื่น ๆ ได้

บรรณานุกรม

- ณัฐนรี ข้าเอี่ยม. (2557). การออกแบบกระเป๋ามาจากเส้นพลาสติก ชุมชนบ้านบุง ตำบลศรีภริมย์ อำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. กรุงเทพฯ: บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี.
- มงคล สมบูรณ์ธนรัชต์. (2565). แผนธุรกิจเฟอร์นิเจอร์ไม้เทียมเฟอร์นิเจอร์ ที่มีความทนทานต่อสภาพการใช้งานและสภาพอากาศ. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต วิทยาลัยการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2539). ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: คอมแพคพรีน.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. (2544). มรดกวัฒนธรรมพื้นบ้าน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ.
- ศาสตรา เหล่าอรรค. (2561). การศึกษาองค์ความรู้และต่อยอดภูมิปัญญาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เครื่องจักสานหวายจากวัสดุธรรมชาติ และวัสดุทดแทนเชิงพาณิชย์เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ สร้างสรรค์ในภาคอีสาน. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 10(1), หน้า 271-292.
- ศักดิ์ชาย สิกขา. (2552). ต่อยอดภูมิปัญญา หัตถกรรมพื้นบ้าน. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. (2550). ออกแบบเฟอร์นิเจอร์. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.